

CULTUURPROFIEL NOORD-BRABANT

Deel I State of the Art

Ten behoeve van Cultuurnota 2005-2008

Januari 2003

Noord-Brabant

Het stedelijk netwerk: Breda, Eindhoven, Helmond, 's-Hertogenbosch en Tilburg

Inleiding

In de voorbereidingen tot het nieuwe Cultuurplan 2005-2008, zo is tussen gemeenten, provincies en Rijk afgesproken, zullen cultuurprofielen van landsdelen en (groot-) stedelijke netwerken een centrale rol spelen bij de uiteindelijke besluitvorming rondom de toekenning van middelen uit de Cultuurbegroting. In de aanloop tot het nieuwe Cultuurplan 2005-2008 presenteren de Brabantse steden Breda, Eindhoven, Helmond 's-Hertogenbosch en Tilburg zich gezamenlijk met de provincie Noord Brabant.

Deze profielschets betreft geen subsidieaanvraag noch een verdediging van wat de vijf steden in Brabant samen met de provincie tot nu toe hebben tot stand gebracht op het gebied van kunst- en cultuurbeleid. Het betreft een eerste inventariserende stap op weg naar een meer gezamenlijke kijk op de culturele ontwikkelingen binnen de gemeenschappelijk verzorgingsgebieden. Dit gezamenlijke zal een centrale rol gaan spelen in de overwegingen die uiteindelijk zal leiden tot een voor de gemeenten en de provincie adequaat Cultuurplan 2005-2008.

Deel I presenteren wij als een vooral functie - georiënteerde kijk in plaats van een huishoudelijke lijst van initiatieven en projecten. Dat doen we omdat het ons in de eerste plaats te doen is om een adequate culturele infrastructuur.

Diverse ontwikkelingen leiden er toe dat we ons gedeelde verzorgingsgebied, ondanks alle autonomie, meer en meer kunnen en moeten opvatten als een voor het cultuurbeleid relevante omgeving. Economische, demografische, culturele en andere factoren die in dit gebied werkzaam zijn interfereren steeds vaker met elkaar, vullen elkaar aan, verrijken elkaar. Daardoor ontstaan kansen, ook op het gebied van cultuurbeleid. En die kansen willen we waarnemen. Dat zal niet van de ene op de andere dag geregeld zijn. Met deze culturele profielschets zetten we een eerste gezamenlijke stap in de richting van een ambitie: *behouden wat eigen is en versterken wat gezamenlijk is*.

Sinds lange tijd leveren de diverse gemeenten, binnen hun eigen gemeentegrenzen, grote inspanningen binnen de fysieke, economische en sociale pijlers. Meer en meer komen die inspanningen ook buiten de gemeentegrenzen met elkaar in aanrakingen. We gaan er van uit dat we elkaar ook op cultureel gebied meer en meer zullen aanraken. We gaan er van uit dat dit proces binnenkort extra ondersteuning tegemoet kan zien vanuit een Cultuurnota die recht doet aan de dynamiek van de voor cultuurbeleid relevante omgeving van het (groot-)stedelijk gebied.

1. Korte demografische en sociaal-geografische schets van het stedennetwerk

Wat is eigen en wat is gezamenlijk. De steden Breda, Eindhoven, Helmond 's-Hertogenbosch en Tilburg hebben ieder zo hun eigen (bevolkings-) kenmerken en dynamieken. Deze dynamieken raken elkaar meer en meer en op het gebied van

bevolkingsontwikkeling kunnen we vaststellen dat het toegroeit naar een enorm stedelijk netwerk. Inwoners van de verschillende gemeenten zijn gewend zich binnen het gehele netwerk te begeven en omdat niet te verwachten is dat de mobiliteit van deze bevolkingsmassa (op onderdelen) in de toekomst zal afnemen zullen we ons moeten oriënteren op vraagstukken die dat voor het cultuurbeleid van de onderhavige steden met zich meebrengt.

1.1. Breda

Breda is met ruim 160.000 inwoners de 9e stad van Nederland. Het culturele verzorgingsgebied van Breda omvat ruim 350.000 inwoners.

1.2. Eindhoven

Eindhoven groeide in een eeuw tijd van 5000 inwoners tot ruim 200.000. De stad is de meest geïndustrialiseerde regio van het land. Handel, industrie en wetenschap geven de toon aan. Cultureel voorziet Eindhoven in een verzorgingsgebied van circa 500.000 inwoners.

1.3. Helmond

Helmond heeft bijna 84.000 inwoners en is centrumgemeente voor het historische gebied Peelland. Dit omvat naast Helmond zes grotere en kleinere gemeenten. De stad zal naar verwachting binnen ca. dertien jaar 100.000 inwoners tellen.

1.4. 's-Hertogenbosch

De gemeente 's-Hertogenbosch is hoofdstad van de provincie Noord-Brabant en telt ruim 130.000 inwoners. In de Stadsvisie geeft 's-Hertogenbosch aan zich te willen ontwikkelen tot een complete, compacte en contrastrijke centrumstad die in 2020 huisvesting kan bieden aan naar verwachting 150.000 inwoners.

1.5. Tilburg

Tilburg heeft een kleine 200.000 inwoners en is daarmee de zesde stad van het land. De stad heeft met een proces van herindeling achter de rug en met een aantal randgemeenten kunnen uitbreiden. Cultureel heeft de stad een verzorgingsgebied van circa 400.000 inwoners.

2. Uitgangspunten van het cultuurbeleid

Wat is eigen en wat is gezamenlijk? Rond deze vraag groeperen zich de noties die Breda, Eindhoven, Helmond, 's-Hertogenbosch en Tilburg de komende tijd willen ontwikkelen waar het gaat om een cultuurbeleid dat zich rekenschap geeft van het feit dat we elkaar hoe dan ook vaker zullen raken en tegenkomen. Waar vroeger de eigen gemeente opgevat kon worden als de relevante omgeving voor een cultuurbeleid, dient zich voor de netwerken onmiskenbaar (op onderdelen van het cultuurbeleid) een verbreding van de relevante omgeving aan.

2.1 Breda

Bronnen o.a.: Nota Cultuur is Meer 1996, Stadsvisie 1999-2005, Stedelijk Ontwikkelingsprogramma, Actieplan Cultuurbereik Breda/ACCU Breda 2001-2004, Alles heeft zijn prijs Cultuur, subsidienota 2001, Programmakkoord 2002

Breda heeft als motto: stad met karakter, topkwaliteit in wonen, werk, zorg en cultuur, waarmee een integrale aanpak wordt beoogd. De algemene doelstelling van cultuurbeleid is, naast het koesteren van het bestaande culturele klimaat en de sociale binding van cultuur, het vergroten van de publieksdeelname door vraag en aanbod beter op elkaar af te stemmen. Enerzijds door een aanbod te creëren vanuit een doelgroep gerichte benadering. Anderzijds door meer aandacht te besteden aan marketing, kunsteducatie en actieve kunstbeoefening. Naast het koesteren van het bestaande wil de stad kansen scheppen voor kwaliteit en topkwaliteit, met stedelijke, regionale en (inter)nationaal uitstraling. Breda wil meer aandacht besteden aan het culturele ondernemerschap en meer werk maken van een herkenbaar cultureel imago van de stad. Door een organisatorische herstructurering in 2002 is een directe samenwerking tussen cultuur, ruimtelijke ordening en economische zaken ontstaan. Ook de beleidsmatige samenwerking met onderwerpen als monumenten, archeologie en architectuur wordt sterker aangetrokken. Uitdaging voor de toekomst is naast het sterke non-profit karakter van cultuur een zakelijkere en bedrijfsmatigere werkwijze na te streven. Doel daarbij is het profit karakter i.c. de economische spin-off van investeren in cultuur uit te nutten. In dit licht wordt de komende jaren onderzocht wat noodzakelijk is voor de ontwikkeling van een goed cultureel en toeristisch klimaat passend bij het imago van de stad Breda.

2.2 Eindhoven

Bronnen: Nieuwe subsidie- en beleidssystematiek Kunst en Cultuur 2002, Stedenbouwkundige visie Eindhoven 2000, Stadsvisie in het licht van de toekomst 1999, Stedelijk Ontwikkelingsprogramma 1999-2003/4

Het beleidsveld cultuur volgt in Eindhoven een tweetal sporen. Het eerste is de autonome ontwikkeling van kunst en cultuur, waarvoor de stad faciliterend wil zijn, zonder zich met de inhoud, de intrinsieke betekenis van kunst en cultuur te bemoeien of daar voorwaarden aan te verbinden. Je zou dat de beschavingsverplichting van de gemeente kunnen noemen. Het tweede spoor is volgend, implementerend en daarbij onderdeel van een groter geheel. Kunst en cultuur niet als functie van welzijn, maar als belangrijk ingrediënt van stedelijke kwaliteit.

2.3 Helmond

Bronnen: Kernstadvisie 2010; naar een dynamisch evenwicht, Collegeprogramma in hoofdzaken 2002-2006

Cultuur is één van de bindende factoren tussen mensen, draagt bij aan het welbevinden van de burgers en de aantrekkelijkheid van de stad. Helmond zal om deze reden de komende jaren substantieel blijven investeren in de verdere versterking van het culturele voorzieningenniveau en in activiteiten op het gebied van kunst en cultuur. De actieve en receptieve participatie van de burgers is daarbij leidend. Een sterkere profilering vanuit het voor de stad eigene zal een belangrijk aandachtspunt vormen.

2.4 's-Hertogenbosch

Bronnen: Cultuurvisie, september 2001

Voor het bewerkstelligen van de gewenste ontwikkeling zal het culturele vestigingsklimaat aantrekkelijker moeten worden en zal een nieuw publiek betrokken moeten raken. 's-Hertogenbosch denkt dat met het stimuleren van de productiefuncties, de zorg voor voldoende geschikte werk- en oefenruimtes en de aandacht voor de verbreding van het publieksbereik er gunstige randvoorwaarden worden geschapen. Van de culturele instellingen wordt verwacht dat zij meer samenhang brengen in hun activiteiten. Uitwisseling tussen organisaties en bedrijven in een aantal inhoudelijke clusters zal volgens 's-Hertogenbosch meerwaarde opleveren voor de vitaliteit en dynamiek van het culturele leven. Als gemeente zal zij voorwaardenscheppend moeten zijn voor dergelijke samenwerkingsvormen. Het simuleren van ontmoetingsmogelijkheden is daarvan een onderdeel. De slagkracht van het cultureel bestel in de stad zal georganiseerd worden met budgettaire en functionele duidelijkheid. 's-Hertogenbosch verwacht, dat er belangrijke impulsen zullen uitgaan van flexibele budgetten, die gekoppeld worden aan criteria van innovatie en publieksbereik. Slagkracht wordt ook bevorderd door de functies van alle spelers in het culturele veld helder te benoemen.

2.5 Tilburg

Bronnen: Kadernota Perspectief voor Cultuur 2001-2004, Meerjaren en Investerings- en Ontwikkelingsprogramma Tilburg (MIOP 1999-2009)

Kernbegrippen in het Tilburgse cultuurbeleid zijn toegankelijkheid, verscheidenheid en kwaliteit. In de kadernota Perspectief voor Cultuur wordt ingezet op een verdere versterking van de cultuurparticipatie, een consolidatie en verdieping van de infrastructuur en meer aandacht voor vraag en aanbod in relatie tot kwaliteit. Het belang van cultuur wordt op diverse niveaus onderkend, zowel sociaal als economisch. De aantrekkelijkheid van Tilburg als woon-werk- en onderwijsstad en als stad voor zakelijk en recreatief bezoek wordt medebepaald door een goed cultureel voorzieningenniveau, daarnaast speelt cultuur een belangrijke rol bij het versterken en instandhouden van sociale netwerken (m.n. bij amateurkunst en kunstzinnige vorming).

3. Bestaande culturele functies binnen de culturele infrastructuur

Wat is eigen en wat is gezamenlijk?

Deels door historische omstandigheden verklaarbaar en deels door beleidskeuzes gemotiveerd kent elk van de drie gemeenten een eigen culturele infrastructuur. Op de eerste plaats dient deze infrastructuur er voor om het culturele klimaat (productie, distributie en afname) binnen de eigen gemeente vorm te geven. Dat zal ook de eerste zorg blijven. Daarnaast willen we in de toekomst vaker reflexies ontwikkelen omtrent samenhang en interferentie van de drie verschillende culturele infrastructuren en de werking ervan. Dit betekent overigens in geen geval dat we er op uit zijn om de zaken op grond van efficiency redenen domweg te saneren. We zijn uit op het waarnemen van gedeelde kansen, het realiseren van synergiën en het stimuleren van het eigene.

3.1 Cultureel profiel Breda

Algemeen

Breda is met ruim 160.000 inwoners de 9^e stad van Nederland. Het culturele verzorgingsgebied van de stad omvat ruim het dubbele van het aantal eigen inwoners. Breda is een stad van groot historisch belang en cultuur maakt daar integraal onderdeel van uit. Door de tijden heen heeft de stad zich ontwikkeld tot wat het nu is. En de ontwikkelingen staan niet stil. De gemeente heeft het laatste decennium veel investeringen gedaan in het culturele veld, vooral op infrastructureel gebied. Het Chassé Theater, De Nieuwe Veste en het poppodium Mezz zijn enkele voorbeelden hiervan.

De huidige gemeentelijke cultuurnota, *Cultuur is meer*, zal de komende periode worden herijkt. De inhoudelijke aanpassingen die hierbij gemaakt worden, vereisen ook een andere organisatiestructuur. Het proces van deze bestuurlijke verandering is al in gang gezet. Kort gezegd komt het erop neer dat er een meer bedrijfsmatige en projectmatige werkwijze ingevoerd wordt. Cultuur zal in een breder verband komen te staan waardoor de relatie met andere maatschappelijke ontwikkelingen en het beleid hiervoor duidelijker en sterker wordt.

Beeldende kunst en vormgeving

De huidige kunsthall de Beyerd wordt samen met de Artotheek omgevormd tot een Museum voor Grafische Vormgeving. Daarmee krijgt Breda een instelling die uniek is in Nederland. De Beyerd besteedt al jaren aandacht aan grafische vormgeving en heeft op dit gebied een goede reputatie opgebouwd. De nabijheid van de Academie St. Joost is hierbij een extra reden de realisatie van een dergelijk museum een hoge prioriteit te geven.

Lokaal 01 is een bekende instelling voor beeldende kunst en muziek en tevens de belangrijkste expositieruimte in Breda. Breda kent een groot tekort aan presentatieruimtes, met name voor amateurs en startende professionals. Aan productielocaties is eveneens een duidelijk gebrek.

Breda blijkt jonge kunstenaars niet goed vast te kunnen houden. Voor een deel komt dit door het genoemde gebrek aan werkplaatsen en expositieruimtes. Dit tekort is des te nijpender gezien de aanwezigheid van de Academie St. Joost.

Podiumkunsten

Jazz en popmuziek vormen momenteel de highlights op het gebied van podiumkunsten. Breda Barst en het Jazzfestival zijn in dit opzicht belangrijke evenementen. Bijzonder is voorts het onlangs geopende poppodium Mezz. Verder is de professionele dansgroep De Stilte een bestaande organisatie waarvan de gemeente het belang duidelijk inziet.

Letteren, literatuur en dialect

Breda kent enkele instellingen die zich bezighouden met de productie en distributie van literatuur en multimedia. De literaire uitgeverij De Geus is in Breda gevestigd en de Salon voor de Kunsten Copacabana en de stichting Literaire Activiteiten spelen een belangrijke rol op het gebied van distributie. Er is momenteel geen specifiek beleid ontwikkeld voor deze gebieden.

Media en bibliotheken

De gemeentelijke bibliotheken spelen een belangrijke rol op het gebied van literatuur en multimedia. Het gemeentelijk Cultuurpunt Breda – gevestigd in de Openbare Bibliotheek, fungeert als frontoffice voor het publiek dat informatie wil over kunst en cultuur in Breda. Informatie is beschikbaar bij de balie van Het Cultuurpunt en op de website.

Cultuureducatie

Cultuureducatie is een speerpunt in de culturele activiteiten van de gemeente Breda. De gemeente heeft hierin een voortrekkersfunctie, met name met het project 'de Ontdekking' dat deel uitmaakt van Cultuur en School en daarmee weer van ACCU. Aan het programma 'de Ontdekking' nemen 49 van de 50 basisscholen deel. Lokale kunstinstellingen verzorgen het aanbod in dit project.

Cultureel Erfgoed

Breda is een historische stad met een rijk verleden. Op dit moment wordt deze positie niet voldoende benut. Breda heeft een grote archeologische rijkdom die nog niet ten volle wordt benut.

Amateurkunst

Breda kent een ruim aanbod op het gebied van amateurkunst. Traditionele clubs en gezelschappen hebben doorgaans hun bestaansrecht bewezen.

Sterke punten

Beeldende Kunst en Vormgeving: Hierbij ligt de nadruk op grafische vormgeving. Breda zal zich hier in de toekomst sterker op gaan profileren, onder meer via het museum voor Grafische Vormgeving De Beyerd.

Beleidsmatige koppeling van Cultuur met Economische Zaken en Ruimtelijke Ordening. Cultuur komt op deze manier in een breder verband te staan.

Krachtig beleid op het gebied van cultuureducatie. Breda vervult met het programma *De Ontdekking* een voortrekkersrol op dit terrein.

Het Cultuurpunt. Hiermee heeft de gemeente een sterk instrument in handen voor de communicatie en informatievoorziening. Het Cultuurpunt kan een rol spelen in de communicatie tussen de kunstenaars, kunstinstellingen, de burgers en gemeente.

Een sterk ontwikkeld amateurveld. Jazz en popmuziek en het Jazzfestival, Breda Barst en het onlangs geopende poppodium Mezz.

Zwakke punten

De zwakke binding van jonge kunstenaars met de stad. Dit wordt voor een deel veroorzaakt door het tekort aan werkplaatsen en presentatieruimtes. Kunstacademie St. Joost brengt de aanwezigheid van veel startende kunstenaars met zich mee. Het zou voor het culturele leven van de stad een meerwaarde bieden wanneer deze jonge kunstenaars ook na het afstuderen in Breda gevestigd blijven. Ook blijkt het voor de gemeente moeilijk om professionele gezelschappen aan te trekken. Er is geen speciaal stimuleringsbeleid in de vorm van vestigingssubsidies voor professionele gezelschappen.

De potentie van Breda op het gebied van cultureel erfgoed en de historische stad zijn sterk onderbenut. Dit komt onder meer door een gebrekkige profilering van de stad Breda.

Consistentie van het beleid

De gemeente heeft gekozen voor consistentie en aansluiting met het bestaande beleid. De hoofddoelstellingen uit de nota 'Cultuur is Meer' lopen als een rode draad door het cultuurbeleid van de gemeente Breda. Het Programakkoord, het Actie Programma Cultuurbereik en de Stadsvisie zijn uitwerkingen van en aanvullingen op de nota 'Cultuur is Meer'. Koesteren van bestaande organisaties, vernieuwen van het culturele aanbod maar ook van de participatie en kwaliteitsverhoging zijn daarbij de uitgangspunten.

3.1.1. Uitgaven Kunst en Cultuur gemeente Breda 2002

De financiële inspanningen van Breda laten zich opsplitsen in de reguliere begroting die structureel van aard is en additionele uitgaven. Deze zijn deels structureel en deels incidenteel.

Reguliere begroting (structureel):

Literatuur en informatie 4.332.107
Kunstzinnige vorming 3.224.798
Amateurkunst 476.634
Initiatieven en projecten 380.293
Beeldende kunst 1.332.207
Podiumkunsten 4.605.961
Cultuurhistorie 1.874.272

Totaal Gemeente Breda € 16.226.272

Bron: Concernbegroting 2002

Additionele uitgaven:

Structureel Begroting Actieplan Cultuurbereik Cultuur en School 21.835
ACCU 113.406
Totaal 135.241

Incidenteel in 2002:

Fondsen BK Ontwikkeling nieuw woon-werkvormen kunstenaars 68.600
Cultureel ondernemerschap 63.528
Fonds artistieke werken 203.633
Middelen percentage regeling in 2002 beschikbaar 226.890
Totaal 562.651

Fondsen overig:

Theater in de wijken 38.571
Ontwikkelen evenementen visie 45.378 Haalbaarheidsonderzoek Huis voor de Kunsten 22.689
Totaal 106.638

Eenmalige reserveringen:

Bouw museum voor Grafische Vormgeving 13.616.406
Totaal 13.616.406

3.2 Cultureel profiel Eindhoven

Eindhoven cultuurstad

De kracht van Eindhoven ligt in de ontwikkeling die de stad heeft doorgemaakt, van een geïndustrialiseerde samenleving met culturele voorzieningen voor werknemers, naar een stad waar kennis en technologie centraal staan en waar op een zakelijke manier de culturele infrastructuur wordt ingezet voor het versterken van stedelijke kwaliteit. Vroeger moesten de culturele voorzieningen in de stad een opvoedend karakter hebben, tegenwoordig wil het stedelijk beleid op het terrein van kunst en cultuur burgers bewust laten kiezen gebruik te maken van de culturele voorzieningen op niveau, voor een Europese stad van formaat.

Dit heeft ertoe geleid dat de culturele voorzieningen in Eindhoven, en de ontwikkeling ervan verbonden zijn met het bedrijfsleven en de dynamiek die daarmee samenhangt, zonder daar nu van afhankelijk te zijn. Om kunst- en cultuurbeleid nog beter te kunnen verankeren is voor de stad een nieuwe beleids- en subsidiesystematiek ontwikkeld die in het land geen precedent heeft en die een flexibeler omgang met budgettering toestaat.

Bijzondere locaties

Vijf jaar geleden is *De Witte Dame*, een voormalige Philips fabriek gerenoveerd en zodanig aangepast dat er verschillende culturele instellingen in gehuisvest konden worden. Nu huisvest het gebouw de *Openbare Bibliotheek*, kunstuitlenen *de Krabbedans*, de *Design Academy* en *MU Art Foundation* met een bijzondere tentoonstellingsruimte, daarnaast een aantal commerciële bedrijven. Deze mix is typerend voor Eindhoven, functionaliteit en afstemming zijn belangrijke uitgangspunten van stedelijk beleid.

De manier waarop De Witte Dame als voormalig 'industriële' gebouw nu wordt gebruikt is een voorbeeld van wat Eindhoven voor ogen staat bij de ontwikkeling van het complex Strijp S in de toekomst. Strijp S is een voormalig Philips complex, aan de rand van het centrum van de stad, met industriële gebouwen die geschikt zijn voor herbestemming. Het is de bedoeling dat op Strijp S commerciële en culturele activiteiten samenvallen en er 'broedplaatsen' voor jonge vormgevers en kunstenaars gerealiseerd worden. Daarnaast zal er uiteraard worden gewoond en gewerkt.

Majeure bouwprojecten

Eindhoven werkt momenteel aan de 'vernieuwbouw' van haar *Schouwburg* tot *Parktheater*. Het verzorgingsgebied van Eindhoven vraagt om een grotere schouwburg met meer mogelijkheden. Ook het *Van Abbemuseum* is de afgelopen jaren verbouwd, de collectie is vanaf januari 2003 te zien in een gebouw dat vier maal groter is dan het voormalige museum, zonder dat met de uitbreiding rijksfinanciering gemoeid was. Ook de *Effenaar*, een podium voor moderne popmuziek krijgt de komende jaren een nieuwe gedaante. Vlakbij het station wordt door MVRDV een nieuw cultureel centrum neergezet dat recht doet aan de nationale reputatie die Eindhoven als popstad heeft opgebouwd. Op stapel staat verder de nieuwbouw van *Popei*, een facilitaire repetitievoorziening voor muziekgroepen en *Dynamo*, dat als jongeren centrum straks ook over een concertzaal zal kunnen beschikken.

In het centrum ontbreekt nog een locatie voor *Plaza Futura*, filmhuis en klein theater dat goed in staat blijkt de neven activiteiten uit te voeren (restaurant en café) en kostendekkend kan zijn. Maar Plaza moet groeien om te kunnen blijven bestaan en dit kan niet op de huidige locatie, er wordt dus gezocht naar een andere locatie. Een belangrijke culturele aanwinst voor de stad is de vestiging van *Zuidelijk Toneel Hollandia (ZTH)* in de oude Van Gend en Loos gebouwen aan het spoor. Wederom een voorbeeld van functioneel hergebruik van het industriële erfgoed dat stad heeft.

Design

De enerzijds zakelijke en anderzijds culturele kant van Eindhoven wordt ook weerspiegeld in een belangrijke discipline die in Eindhoven sterk vertegenwoordigd is; de vormgeving. Eindhoven kan zich langzaam maar zeker met recht 'Designstad' noemen. Samenwerking op het terrein van vormgeving staan centraal in *Het Design Platform Eindhoven* een netwerk dat in de stad actief is. In dit platform hebben onder meer *Philips Design*, *BNO*, *Design Academy*, *TU/e* en het *European Design Center* zich verenigd. De Week van het Ontwerp, ontstaan door het uitbouwen van de Dag van het Ontwerp en het samenwerken tussen de *Graduation Show* van de *Design Academy* en het *Designerspresent*, in 2002 voor het eerst georganiseerd was uiterst succesvol en zal in de toekomst gecontinueerd en uitgebreid worden.

Beeldende Kunst

Eindhoven heeft een zeer compleet pakket aan voorzieningen met betrekking tot de beeldende kunsten. De stad is sterk op het gebied van beeldende kunst en vormgeving met de goed geoutilleerde kunstenaarswerkplaatsen *Daglicht en Beeldenstorm*, ca. 300 beeldend kunstenaars (inclusief regio 500) de *Design Academy* en ex-studenten van de *Design Academy* die steeds vaker in Eindhoven blijven na hun afstuderen in plaats van te vertrekken naar de randstad.

Het *Van Abbemuseum* vertegenwoordigt de gevestigde kunst en is een belangrijke institutie op het gebied van exposeren en conserveren van 'topkunst'. Kunstuitleen de *Krabbedans* voorziet in een bijzondere collectie van kunstwerken die geleend kunnen worden en organiseert daarnaast regelmatig interessante exposities. *MU Art Foundation* biedt een podium voor hedendaagse beeldende kunst maar betreft ook andere disciplines bij de exposities en andere activiteiten die worden georganiseerd. Kunstenaars initiatief *De Fabriek* stelt kunstenaars in de gelegenheid gedurende een bepaalde periode te werken en exposeren in de bijzondere presentatie ruimte van *De Fabriek*.

Naast bovengenoemde instellingen heeft Eindhoven gedurende de laatste twintig jaar veel beelden geplaatst in de openbare ruimte en recentelijk het project *Kunst in de Buurt* en *Kunst in de Stadsdelen* uitgevoerd. De gesubsidieerde instellingen op het gebied van de beeldende kunst hebben zich bovendien met een aantal commerciële initiatieven op het gebied van de beeldende kunst verenigd in de stichting *ArtE* die onder meer een folder uitgeeft met de activiteiten die gedurende een kwartaal plaats vinden.

Podiumkunsten

Eindhoven heeft diverse podia voor theater en muziek: de *Stadsschouwburg* en het *Muziekcentrum Frits Philips* zijn de grootste instellingen maar ook *Plaza Futura* is een belangrijk initiatief. Vanuit Plaza Futura liggen lijntjes naar diverse kleine werkplaatsinitiatieven die gehuisvest zijn in de vml. huisvesting van Proloog/Globe: de *Bergruimte*. Kort geleden is een nieuwe theatergroep opgericht in *Woensel West*.

Daarnaast dragen *Zuidelijk Toneel Hollandia* en *Jong Hollandia* bij aan het positieve culturele klimaat op het gebied van de podiumkunsten. Dit geldt ook voor *Het Brabants Orkest*, de vaste bespeler van het Muziekcentrum.

Kunst (vak)onderwijs

De *Academie voor Drama*, onderdeel van de *Fontys Hogeschool* is in Eindhoven gevestigd en ex-studenten blijven soms na hun opleiding hangen of keren na verloop van tijd terug naar Eindhoven wanneer ze iets verder zijn in hun carrière waardoor Eindhoven op het gebied van de podiumkunsten een redelijk 'netwerk' heeft. Via *Theaterplan*, gehuisvest in de schouwburg, worden ook jongeren in contact gebracht met theater, zij maken zelf onder begeleiding theaterproducties en voorstellingen. De *Design Academy*, voorheen Akademie voor Industriële Vormgeving, maakt al sinds jaar en dag onderdeel uit van het Eindhovense culturele spectrum. Op het gebied van amateurkunst heeft Eindhoven het Centrum voor de Kunsten Eindhoven met een balletschool, muziekschool, schrijversschool, theaterschool en school voor beeldende kunsten.

Cultuurhistorie

Eindhoven is op een bijzondere manier tot stand gekomen, de stad bestaat uit het haast onzichtbare stadje Eijndhoven en een aantal oude dorpskernen die nu de stadsdelen vormen. De afdeling Archeologie van de gemeente doet momenteel prominent onderzoek naar de historie van de stad in al haar facetten. Zo kreeg de vondst van een middeleeuws graf op het Catharinaplein nationale aandacht omdat voor het eerst een uit opgraving complete DNA-structuur beschikbaar kwam. Omtrent deze vondst, die als Marcus van Eindhoven gepresenteerd is zal nog het nodige aan onderzoek plaatsvinden. Het zichtbaar maken van de cultuurhistorie is tot op heden onvoldoende gebeurt, wel zijn er diverse bronnen en liggen er belangrijke uitdagingen. Het *Streekarchief* heeft door het nieuwe gebouw waarin het sinds 2000 is gehuisvest een opener karakter gekregen en *Museum Kempenland* zal zich in de toekomst nadrukkelijker profileren op dit terrein.

Cultuurbereik

Eindhoven spant zich in op het gebied van cultuurbereik doormiddel van het *Actieplan Cultuurbereik* waarmee specifiek allochtonen, jongeren en wijkbewoners bereikt moeten worden. Vooral het benaderen van de Eindhovenaren op wijkniveau zal de komende jaren een extra impuls krijgen doormiddel van de programmaliijn *Cultureel klimaat tot diep in de stad*, die onderdeel is van de in 2003 in te voeren nieuwe beleids- en subsidiesystematiek. Het college heeft voor deze taakstelling substantieel extra geld beschikbaar gesteld. De nieuwe Vinex-wijk Meerhoven verdient in dit kader ook aandacht. Daar is het gelukt om in samenwerking met TU/e de grootste *Skatebowl* van Europa te realiseren. Eindhoven ziet dit als een belangrijke culturele investering in de stad want het standpunt van de sector Kunst en Cultuur van de gemeente is dat jongerencultuur in het verleden onvoldoende op waarde werd geschat.

3.2.1. Uitgaven Kunst en Cultuur gemeente Eindhoven 2002

Muziek

Symfonische muziek: Het Brabants Orkest (*excl. gunstige bespelingsvoorwaarden voor circa 90.000,- p.j.*) 66.000 Tromp Muziek Biënnale 67.000 Jazzconcerten 23.000 Popmuziek 122.000 Beiaardbespeling 16.000 Overig 12.000
Totaal 306.000

Toneel / dans

Zuidelijk Toneel Hollandia 85.000 Overige 4.000 Productiesubsidies (verdeelbudget Cultuur) pm Jeugdtheater (verdeelbudget Cultuurspreiding) pm
Totaal 89.000

Podia

Stadsschouwburg 2.985.000 Plaza Futura (film/theater) 366.000 Theater het Klein 144.000 Muziekcentrum Frits Philips 3.496.000 De Effenaar 607.000
Totaal 7.598.000

Beeldende Kunsten

Krabbedans (kunstuitleen/CBK) 396.000 Mu Art Foundation 290.000 Ateliervoorzieningen kunstenaars 86.000 Kunstenaarscollectief de Fabriek 27.000 Werkplaatsen 73.000 Vormgeversoverleg Eindhoven/DesignPlatform 45.500 Bruikleenvergoedingen / Voorzieningsfonds kunstenaars 18.000
Totaal 935.500

Musea

Stedelijk van Abbemuseum 3.441.000 Museum Kempenland 531.000 Historisch Openluchtmuseum 49.000
Totaal 4.021.000

Kunsteducatie en amateurkunst

Centrum voor de Kunsten Eindhoven 3.206.000 Verdeelbudget Amateurkunst 383.000
Totaal 3.589.000

Cultuur- en geschiedbeoefening

Archeologie (enkel kosten structurele voorziening) 238.000 Historie, traditie en folklore 212.000
Totaal 344.000

Media en Letteren

Openbare Bibliotheek Eindhoven 4.715.000 Omroep Eindhoven 78.000

Overig 17.000.

Diverse literaire activiteiten (via verdeelbudget Cultuurspreiding) pm

Totaal 4.810.000

Overige

Storting verdeelbudgetten + kosten adviescommissies 219.000 Stelposten

41.000

Totaal 260.000

Totaal gemeente Eindhoven € 21.952.500

N.B. Dit overzicht is exclusief activiteiten en projecten die worden betaald uit GSB gelden, zoals Actieplan Cultuurbereik, Kunst in de wijken, Lichtplan en inkomsten gegenereerd uit de toeristenbelasting: diverse grootschalige evenementen als Jazz & Blues Festival GraduationShow etc.

Ook majeure stedelijke bouwprojecten als de vernieuwbouw van het Van Abbemuseum, de Stadsschouwburg, de nieuwbouw voor de Effenaar, de popzaal voor Dynamo en popmuziek'lawaaio'locatie PopEye zijn in dit overzicht niet meegenomen.

3.3. Cultureel profiel Helmond

Kunst en Cultuur verrijken het leefklimaat in de stad

Met name de laatste decennia is er fors geïnvesteerd in het culturele voorzieningenniveau van Helmond. Het culturele leven werd tot in de jaren zestig sterk gedomineerd door een bloeiend verenigingsleven. Ook nu nog speelt de amateurkunstsector (ca. 40 verenigingen) een prominente rol, maar daarnaast zijn er een groot aantal initiatieven genomen om het cultuuraanbod te versterken. Enerzijds gaat het hierbij om nieuwe activiteiten, anderzijds om instellingen die nieuwe impulsen kregen ten behoeve van beleid en uitvoering zoals de openbare bibliotheek en de instelling voor kunstzinnige vorming. In hoofdlijnen zien we het volgende beeld op het terrein van kunst en cultuur.

Podia

Naast de schouwburg ('t Speelhuis) die na een ingrijpende renovatie begin 2003 zijn deuren weer zal openen voor het publiek, zal vrijwel gelijktijdig het kleinere (particuliere) Annatheater van start gaan. Pop- en rockliefhebbers kunnen terecht in poppodium Plato.

Hedendaagse Kunst

Het Gemeentemuseum Helmond voert een actief verzamel- en expositiebeleid op het gebied van de actuele internationale hedendaagse kunst. De Stichting De Nederlandsche Cacaofabriek is een kunstenaarsinitiatief met een bovenregionale reputatie met een breed pakket aan exposities en andere activiteiten. Daarnaast zijn er nog enkele ander kunstenaarsinitiatieven te weten: Stichting Schip, Artivent en Artium 30a. De gemeente voert sinds vele jaren een actief stadsverfraaiingsbeleid; dit heeft geleid tot een grote collectie kunstwerken (ca. 200 objecten) in de openbare ruimte. De (tot 2002 gemeentelijke) kunstuitleen is geprivatiseerd. De SBK Helmond draagt nu zorg voor de uitleenfunctie. Tenslotte zijn er in Helmond enkele galerieën actief.

Evenementen

Helmond kent een aantal grotere en kleinere evenementen, deels al met een lange traditie. Genoemd kunnen hier onder meer worden Lentefestival Artimond, het festival Jazz in Catstow en het Straattheaterfestival. Daarnaast mogen de twee grote kermissen – volkscultuur pur sang – hier niet onvermeld blijven.

Kunsteducatie

De Stichting Kunstencentrum Helmond draagt zorg voor de kunsteducatie in de stad. Naast een breed aanbod aan cursorische activiteiten op het gebied van muziek, dans, drama en beeldende vakken, draagt het instituut zorg voor de coördinatie van het kunsteducatief aanbod voor het basis- en voortgezet onderwijs. Alle leerlingen van groep één van het basisonderwijs tot en met groep drie van het voortgezet onderwijs maken gebruik van dit aanbod, dat alle kunstdisciplines bestrijkt. Het aanbod komt tot stand in nauwe samenwerking met het - in Helmond gevestigde - Brabants Instituut voor School en Kunst (Bisk) en lokale culturele instellingen.

Cultureel Erfgoed

Helmond kent een compacte binnenstad met een beperkt aantal (belangrijke) rijksmonumenten. Door de ontwikkelingen in de 19e en 20e eeuw - opkomst, bloei en neergang van grootschalige industriële bedrijvigheid – is het aantal monumentale objecten uit voorgaande eeuwen zeer gering. Wel resteren er nog een groot aantal panden uit de tijd dat Helmond één van de belangrijkste Nederlandse industriesteden was. Voor dit industrieel historisch erfgoed is met name de laatste jaren de belangstelling fors toegenomen. Verschillende stichtingen en verenigingen zijn actief op het terrein van het cultureel erfgoed, waartoe hier ook de archeologie wordt gerekend. Helmond kent 61 rijks- en ca. 150 gemeentelijke monumenten.

Het gemeentemuseum beweegt zich ook op dit terrein. Het bezit een unieke kunstcollectie rond het thema mens en arbeid; basis voor exposities en onderzoek. Er wordt actief gecollecteerd. Dit geldt ook voor de (bescheiden) stadshistorische collectie die in het museum is ondergebracht. Verder zijn er nog historische collecties in het bezit van de Stichtingen Industrieel Erfgoed, Jan Visser Museum en Vlisco museum.

Aandachtspunten Cultuur

Het gemeentelijk cultuurbeleid is gericht op een versterking van de actieve en receptieve participatie van de bevolking. In dit kader past het hiervoor genoemde kunsteducatieve aanbod, maar ook de in voorbereiding zijnde uitbouw van het evenementenbeleid. Met behulp van subsidieregelingen wordt de deelname van jongeren én ouderen gestimuleerd en worden nieuwe initiatieven die het publieksbereik vergroten ondersteund.

Toekomstige verbetering relatie cultuur en stad

Een zeer belangrijk aandachtspunt voor de komende jaren vormt de herhuisvesting van de openbare bibliotheekcentrale (inclusief frontoffice voor het Regionaal Historisch Centrum) en het Kunstencentrum Helmond. De intentie is deze functies te clusteren. Daarnaast is de bouw van een midden-grote vlakke vloerzaal in voorbereiding. De relatie tussen een bloeiend en gevarieerd cultuuraanbod en de aantrekkelijkheid van een stad is inmiddels via onderzoek in binnen- en buitenland genoegzaam aangetoond. Met gerichte investeringen in voorzieningen en activiteiten wordt ook gewerkt aan de versterking van het stadscentrum.

Aanvullen en samenwerken

De eigen identiteit van de stad versterken, een breed pakket aan culturele voorzieningen en activiteiten aanbieden en samenwerking zoeken met steden (en andere partners) in en buiten Brabant is de culturele opgave voor Helmond voor de komende jaren. De geslaagde samenwerkingsprojecten op het gebied van vormgeving van de provincie Noord-Brabant en de B5 vragen om continuering en – waar mogelijke – uitbouw. Daarnaast biedt een verdere samenwerking tussen Helmond en buurgemeente Eindhoven ook op cultureel gebied nog een reeks van mogelijkheden.

3.3.1 Uitgaven Kunst en Cultuur gemeente Helmond 2002

Reguliere begroting 2002

Kunsteducatie/kunstzinnige vorming 792.636

Beeldende kunst 137.283

Musea 1.088.141

Theater 1.722.531

Openbaar bibliotheekwerk 1.341.225

Amateurkunst 194.755

Evenementen en festiviteiten 412.403

Monumentenzorg en archeologie 305.238

Overige subsidies 452.403

Totaal gemeente Helmond € 6.446.615

bron: Concernbegroting 2002

Investeringsprogramma 2002-2005

Kunstwerken openbare ruimtes 136.134

Herinrichting museum/kasteel 363.024

Herhuisvesting culturele instellingen 10.210.055

Uitbreiding Jan Vissermuseum 90.756

Restauratie Carillon Lambertuskerk 136.134

Totaal 10.936.103

bron: Investeringsprogramma 2002-2005

3.4. Cultureel profiel 's-Hertogenbosch

Op een rijk verleden bouwen aan een dynamische toekomst

De gemeente 's-Hertogenbosch is hoofdstad van de provincie Noord-Brabant en telt ruim 130.000 inwoners. In de Stadsvisie geeft 's-Hertogenbosch aan zich te willen ontwikkelen tot een complete, compacte en contrastrijke centrumstad die in 2020 huisvesting kan bieden aan naar verwachting 150.000 inwoners. Belangrijk in deze ontwikkeling is de positie van de stad in het stedelijk netwerk Brabantstad. Samen met de andere grote steden en de provincie Noord-Brabant zal daar de komende jaren verder vorm en inhoud aan worden gegeven.

In de Cultuurvisie die in september 2001 door de gemeenteraad is vastgesteld, staan "vitaliteit" en "dynamiek" centraal. 's-Hertogenbosch heeft de ambitie zich te ontwikkelen tot de cultuurstad van Zuid-Nederland. De stad heeft op cultureel gebied enkele sterke troeven in handen, waaronder de acht eeuwen oude binnenstad.

Cultureel erfgoed

De gemeente heeft tot doel het cultuurhistorische besef en de kennisoverdracht over de stad te bevorderen. Organisaties met een taakstelling op het gebied van de Bossche geschiedenis werken nauw samen en de gemeente ondersteunt dit. Er wordt een samenhangend monumentenbeleid en architectuurbeleid gevoerd, zodat er sprake is van het behoud van het historische karakter, maar met de mogelijkheden van inpassing van hedendaagse architectuur in de oude binnenstad.

's-Hertogenbosch, de historische en culturele hoofdstad van Noord-Brabant heeft een compact en gezellig centrum. De binnenstad heeft veel van haar Middeleeuwse structuur behouden. Dit blijkt onder meer uit de vele steegjes, de driehoekige markt met het standbeeld van Jeroen Bosch, de gotische Sint-Janskathedraal, de Uilenburg en de Binnendieze.

Jeroen Bosch

's-Hertogenbosch is de stad waar Jeroen Bosch heeft gewerkt en geleefd. Er worden plannen ontwikkeld rondom dit thema, bijvoorbeeld het oprichten van een Jeroen Bosch Huis en het koppelen van diverse activiteiten die in de stad rondom de schilder worden georganiseerd.

Evenementen

Evenementen bepalen voor een belangrijk deel het culturele gezicht van 's-Hertogenbosch. De historische binnenstad dient als decor voor culturele evenementen als Jazz in Duketown, Theaterfestival Boulevard, het Internationaal Vocalisten Concours, Oorproeven (kunstenfestival voor kinderen en jongeren) en November Music. Deze festivals hebben een krachtige internationale en nationale uitstraling.

Beeldende kunst

Recentelijk is de Ontwerp Nota Beeldende Kunst uitgebracht. De nota heeft tot doel een beter beeldende kunstklimaat in de stad te scheppen, mede door het opzetten van een atelierbeleid. Daarvoor zal een plan van aanpak voor werkruimten voor kunstenaars worden voorbereid. Daarnaast worden plannen gemaakt voor de oprichting van een Centrum Beeldende Kunst met voorzieningen als een werkplaats, expositieruimten, de kunstuitlen, professionaliteit op terrein van publiciteit,

ondersteuning van kunstenaarsinitiatieven en het onderhoud van kunst in de openbare ruimte. Ter verbetering van de kunst in de openbare ruimte zal een internationaal beeldenconкурс worden georganiseerd.

Keramiestad

Ter versterking van het profiel van 's-Hertogenbosch als keramiestad zal een vormgevingsprijs in het leven worden geroepen. De gezamenlijke instellingen op dit gebied zullen zich nationaal en internationaal profileren.

Hedendaagse beeldende kunst

Op het gebied van hedendaagse beeldende kunst zijn de volgende instellingen van belang: Museum Het Kruithuis, het Noord-Brabants museum, het Europees Keramisch Centrum, Cor Unum en de Academie voor Beeldende Kunst en Vormgeving en meerdere kunstenaarsinitiatieven zoals Artis.

Actieplan Cultuurbereik

In het kader van het Actieplan Cultuurbereik is een cultuurintendant aangesteld. Door cultuur op een eigentijdse manier te benaderen wordt getracht een breder publiek te bereiken. De aandacht wordt daarbij vooral gericht op jongeren en allochtonen.

Podiumkunsten

Het Muziekcentrum heeft de ruimte gekregen om zich te profileren met eigen producties en projecten. Daardoor zal het muziekklimaat verbeteren en wordt tevens ruimte geboden voor samenwerking met andere muziekinstellingen, waaronder Poppodium W2, en festivals.

Kunstencentrum Verkadefabriek

Binnenkort wordt gestart met de bouw van een nieuw kunstencentrum in de voormalige Verkadefabriek. Daarin worden de activiteiten van Theater BIS en Filmtheater Jeroen ondergebracht en uitgebreid. Verder worden in de Verkadefabriek het Productiehuis Brabant, Wetten van Kepler en Amateurtheaterschool Picos gehuisvest.

Amateurkunstbeoefening

Er is een groot aantal verenigingen actief op het gebied van amateurkunst. De amateurkunst wordt geconfronteerd met het probleem dat vanwege milieueisen op gebied van geluidshinder veel panden die nu voor repetities gebruikt worden daarvoor vaak niet meer geschikt zijn. Daarom zullen bestaande sociaal-culturele accommodaties moeten worden aangepast en mogelijk andere worden ontwikkeld. Knelpunten en mogelijke oplossingen zullen in 2003 in kaart worden gebracht.

Accommodatieproblematiek culturele instellingen

Een zeer belangrijk aandachtspunt voor de komende jaren vormt de huisvesting van de Stadsbibliotheek, Museum Het Kruithuis en het Centrum voor kunstzinnige vorming De Muzerije.

Toekomstige verbetering relatie cultuur en stad

Door het ontstaan van megabioscopen in andere steden is een achterstand op dit terrein ontstaan. Beleid op dit gebied moet nog worden ontwikkeld. In de voorzieningen die met name de jeugd aanspreken zijn nog enkele hiaten te vinden. De wens is uitgesproken om eenmalig een breed cultureel jongerenfestival op te zetten om te bekijken welke activiteiten bij de jongeren aanslaan. Het is de bedoeling dat lokale instellingen hierin participeren en uit een dergelijk festival lering trekken. Ook het beleid op dansgebied zal nog verder moeten worden ontwikkeld. De eerste stap is gezet door de keuze te maken voor het opzetten van het Kunstencentrum Verkadefabriek

3.4.1. Uitgaven Kunst en Cultuur gemeente 's-Hertogenbosch 2002

Openbaar bibliotheekwerk

Bibliotheek 2.582.000

Vorming en ontwikkeling (*onderdeel kunstzinnige vorming*)

De Muzerije 1.657.000

Kunst en cultuur (*algemeen*)

ontwikkelingsbudget nota cultuurvisie 52.000

actieplan cultuurbereik 256.000

subsidies overige culturele doeleinden 43.000

Podiumkunsten

subsidies speciale uitvoeringencycli 20.000

subsidie Stichting W2 223.000

subsidie Theater BIS 307.000

filmhuis Jeroen 11.000

muziekcentrum 's-Hertogenbosch 230.000 (*excl.kapitaallasten*)

Huisvestingssubsidies:

Artemis 54.000

Produktiehuis Brabant 29.000

Wetten van Kepler 8.000

Musica Ducis 5.000

Beeldende kunst

centrum voor beeldende kunst exploitatiesubsidie 135.000

atelierbeleid, exploitatie ateliervoorzieningen 91.000

huisvesting St. Josephstraat 18/20 119.000

huisvestingssubsidie Artis 14.000

idem Grafische werkplaats 1.000

subsidie WIW-inleenvergoeding voor kunstenaarsinitiatieven 25.000

verdeelpplan beeldende kunst 133.000

kunstopdrachten openbare ruimte waarvan in investeringsplan 68.000

Culturele evenementen

November music 13.000

Popwerk cq cultureel jongerenevenement 8.000

Jazz in Duketown 23.000

Flexibel budget 31.000

Theaterfestival Boulevard 186.000

Internationaal Vocalistenconcours 132.000

Culturele educatie

cultuureducatie basisonderwijs en voortgezet onderwijs 289.000

kindertheatercircuit 32.000

Amateurkunst

subsidies amateur-culturele verenigingen 158.000

Oudheidkunde/musea

Museum Het Kruithuis (incl. Kapitaallasten en kunstuitleen) 1.626.000

Noord-Brabants Museum 349.000

Museum Slager 47.000

Heemkundekring Rosmalen 3.000

Heemkunde/geschiedschrijving 12.000

Maatschappelijke leefbaarheid

Volksfeesten e.d. 30.000

Overige cultuur en recreatie

Theater a/d Parade

theater/muziek 6.311.000

film 614.000

niet-culturele evenementen 824.000

Media 39.000

Subtotaal € 16.990.000

(excl. kosten ambtelijk apparaat)

incl. kosten ambtelijk apparaat:

Monumentenzorg 1.480.000

Archeologie en bouwhistorie 626.000

Stadsarchief 1.533.000

Totaal gemeente 's-Hertogenbosch € 21.281.000

N.B. Overzicht is excl investeringen uit structuurfonds voor nieuw beleid (565.550): o.m. huisvesting centrale stadsbibliotheek, Kunstencentrum Verkadefabriek, Centrum voor Beeldende Kunst, Huisvesting ateliers, Noordbrabants Museum, Muzerije, activiteitenbudget Actieplan Cultuurbereik e.d.

3.5. Cultureel Profiel Tilburg

Kunst en Cultuur zorgen voor de dynamiek in de stad

Van oudsher bestaat in Tilburg de traditie van zelf doen en zelf organiseren in kleine gemeenschappen hetgeen o.a. tot uitdrukking komt in een uitgebreid amateurkunstveld (± 75 amateurkunstverenigingen) en een sterke netwerkstructuur binnen het culturele veld. De combinatie van een ontvankelijk gemeentelijk cultuurbeleid en een zeer actief cultureel veld heeft in de afgelopen jaren geleid tot een bijzonder levendig cultureel productie klimaat in Tilburg. Zo leveren Werkplaats l'Avventura en de muziekwerkplaats Muzieklab producties op het snijvlak van diverse disciplines en zijn veel kunstenaarsinitiatieven actief op het gebied van de beeldende kunst en dans en media.

Kijken we naar de stand van zaken op het gebied van cultuur op dit moment dan kunnen we in vogelvlucht het volgende presenteren:

Moderne muziek als topper

Tilburg staat inmiddels bekend als trendsetter op het gebied van hedendaagse muziek. Dat imago is in belangrijke mate te danken aan de vestiging van Popcentrum 013 in Tilburg. 250.000 mensen bezoeken jaarlijks dit popcentrum, waarmee Tilburg zich letterlijk op de kaart heeft gezet. Popcentrum 013 vormt met de in Tilburg aanwezige vakopleiding voor popmusici, de Rockacademie een perfecte combinatie. Daarnaast geniet Paradox als tweede jazzpodium inmiddels landelijke bekendheid en profileert dit centrum zich steeds meer op het gebied van de hedendaagse muziek.

Podia

Op het gebied van de podiumkunsten zijn in Tilburg een aantal grote en kleine podia gevestigd in veelal beeldbepalende gebouwen: 013, Schouwburg en Concertzaal, de Vorst (middenzaal met vlakke vloertheater), Paradox/ Risk en Link / Smet (uitvoeringen in het Cenakel) en zaal 16 (theater in voormalige ziekenhuiskapel. Moderne dans heeft een plek gevonden in Tilburg met de vestiging van RAZ en de Dansacademie. Tilburg krijgt steeds meer kleine experimentele dansgezelschappen in huis, die hun weg zoeken naar de podia. Cross-over met andere disciplines levert vaak spannende producties op.

Hedendaagse Kunst

Tilburg heeft in de vorm van het de Pont museum een expositiepodium voor hedendaagse kunst op internationaal niveau in huis. Daarnaast presenteert het Textielmuseum nationale en internationale tentoonstellingen voor moderne textielkunst, richt het expositiepodium van FAXX zich op Brabantse en Nederlandse kunstenaars en kunnen beginnende kunstenaars terecht bij de expositiepodia van de kunstenaarsinitiatieven. Tilburg heeft diverse galerieën De Academie voor Beeldende Vorming maakt ook veel gebruik van expositiemogelijkheden bij winkels en bedrijven.

Evenementen

Tilburg heeft een groot aanbod aan evenementen. Het Festival Mundial is uitgegroeid tot een festival voor wereldmuziek met een landelijke uitstraling. In de zomer vinden een aantal grote evenementen in de buitenlucht plaats onder de noemer Zomertractaties. Het International Folkfestival, het festival Stranger than Paranoia en

het Gypsy festival zijn regionale publiekstrekkingen. Met deze evenementen profileert Tilburg zich als een stad waar altijd wel wat te doen is. De combinatie van buitenevenementen met de koopzondagen resulteert in een groot en ander publieksbereik.

Kunstvakonderwijs

Een extra stimulerende factor vormt het unieke aanbod aan kunstvakonderwijs in Tilburg. Naast het Conservatorium heeft Tilburg een Academie voor beeldende Vorming, een Dansacademie en een Rockacademie in huis. De Theateropleiding is opgenomen in de tweede fase van het Kunscluster.

De Tilburgse Dans en Muziekschool heeft een musicalopleiding van hoog niveau. Al deze opleidingen zorgen voor een jaarlijkse uitstroom van jong cultureel talent dat een innovatieve bijdrage aan het cultureel aanbod in Tilburg kan leveren.

Cultureel ondernemerschap

In het FAXX gebouw zijn naast de Kunsttuin en het expositiepodium ook een aantal culturele bedrijven gevestigd. Tilburg stimuleert het culturele ondernemerschap op het gebied van multimedia en ICT, onlangs is in het Veemarktkwartier villa Media in gebruik genomen, in dit pand zijn een 20 tal bedrijfjes op het gebied van de multimedia gehuisvest.

Cultureel Erfgoed

Tilburg mist een compacte historische binnenstad, het cultureel erfgoed van Tilburg is op diverse plekken in de stad terug te vinden. Een aantal culturele organisaties zijn gevestigd in oude monumenten die een duidelijke link hebben met de historie van Tilburg. Wij noemen hierbij het Textielmuseum, het de Pont museum voor moderne kunst, het Duvelhok, werkcentrum voor beeldende kunst die in oude textiel fabrieken gehuisvest zijn en het Historisch Centrum (Archief) dat gevestigd is in de oude Lancierskazerne. Tilburg wil in de komende jaren meer aandacht gaan besteden aan het cultureel Erfgoed en heeft dit ook opgenomen in het programma van het Actieplan Cultuurbereik.

Aandachtspunten Cultuur, Publieksbereik

Het gemeentelijk cultuurbeleid richt zich niet op een verdere uitbreiding van de culturele infrastructuur. De gemeente wil wel dat meer Tilburgers gebruik gaan maken van het uitgebreide cultuuraanbod, hiermee sluit het beleid naadloos aan bij de doelstellingen van het Actieplan Cultuurbereik. Voor de culturele instellingen betekent dit dat zij zich in dat kader meer dan voorheen moeten bezinnen op het publieksbereik in relatie tot hun culturele aanbod. In het stedelijk Actieplan Cultuurbereik zijn 4 programma's opgenomen t.w. Cultuureducatie, culturele Diversiteit, Culturele Werkplaatsen en Cultureel Erfgoed, die ieder voor zich gericht zijn op het bereiken van meer en ander publiek.

Atelierbeleid

In het kader van het hergebruik van panden kalft het goedkope aanbod aan tijdelijke atelierruimte steeds meer af terwijl de doorstroom uit bestaande ateliervoorzieningen gering is. Het atelierbeleid zal zich de komende tijd richten op de realisering van meer goedkope ateliervoorzieningen in Tilburg voor zowel de beeldende kunst als de podiumkunst.

Toekomstvisie: Versterking relatie cultuur en de stad

Het voorgaande betekent niet dat de ontwikkeling van de infrastructuur in Tilburg stil staat, er staan nog een aantal grote projecten op stapel die verband houden met de verdere ontwikkeling van Culturele Kwartieren.

Veemarktkwartier

Het Veemarktkwartier zal zich verder ontwikkelen tot een binnenstadsgebied waar kunst en cultuur een hoofdrol spelen. In dit gebied zijn reeds O13, het FAXX en villa Media gevestigd. De nieuwbouw van een stedelijk jongerencentrum Attak tegenover O13 start binnenkort. Er bestaan plannen voor een Multimedia Centrum waarin het Scryprion en het NIAF gehuisvest zullen worden.

Kunstcluster

De 2^e fase van het Kunstcluster wordt afgerond met de nieuwbouw t.b.v. de Academie voor Beeldende Vorming, de Dramaopleiding en de nieuwbouw van de Tilburgse Dans en Muziekschool. In dit gebied rond de Schouwburg/Concertzaal zijn dan alle kunstvakopleidingen in Tilburg geclusterd aanwezig.

Museum in Bedrijf

Het Textielmuseum start met het prestigieuze project Museum in Bedrijf waarbij de nieuwe entree van het museum in verbinding komt te staan met een op te richten bedrijfsverzamelgebouw voor innovatieve textielbedrijfjes en ontwerpers.

Versterking relatie Cultuur als economische factor

Meer dan in de voorgaande jaren zal de relatie tussen cultuur, de economische kracht van de stad en de aantrekkelijkheid van de binnenstad verder moeten uitkristalliseren. Tilburg zal meer gebruik moeten maken van het positieve imago dat zij heeft op het gebied van cultuur m.b.t. de mogelijkheden voor toerisme en als positieve bijdrage aan het vestigingsklimaat. Daarnaast zal meer onderzoek gedaan worden naar de economische spin-off van cultuur waardoor het draagvlak voor investeringen in cultuur zal toenemen.

Positie Tilburg in de Brabantse Stedenrij

Tilburg maakt deel uit van de stedenring Breda, Den Bosch en Eindhoven. Al deze steden hebben een bepaald basisaanbod aan culturele voorzieningen die iedere stad van een bepaalde grootte in huis heeft (zoals een openbare bibliotheek en schouwburg) en heeft daarnaast eigen specifieke voorzieningen (de 'Toppers') die het culturele profiel een eigen gezicht geven. Ook zijn er historisch bepaalde verschillen tussen de steden, Tilburg onderscheidt zich van Den Bosch en Breda op het gebied van een aantrekkelijke historische binnenstad. Gezamenlijk geven de steden een compleet beeld van het Brabantse cultuuraanbod.

Aanvullen en samenwerken

Uit het rapport van Berenschot over Cultuurprofielen kwam naar voren dat Culturele profilering voor steden maar binnen een smalle marge mogelijk is omdat zij, naast een zo volledig mogelijk algemeen cultureel aanbod, zich maar een beperkt aantal toppers kunnen onderscheiden. In dat licht bezien is samenwerking en afstemming met de andere steden in de Brabantse stedenrij als dit leidt tot *versterking van het culturele*

aanbod in het Zuiden in het algemeen effectiever dan het kopiëren van elkaars toppers.

Er zijn de afgelopen jaren 2 samenwerkingsprojecten uitgevoerd met de B5 steden en de provincie op het gebied van Vormgeving (de Vaas en de Mantel der Liefde) die voor alle deelnemers een positief resultaat hebben opgeleverd.

De schouwburgen van Tilburg en Breda wijzen elkaars publiek al op het aanvullende aanbod in de beide steden.

3.5.1 Uitgaven kunst en cultuur gemeente Tilburg 2002

Podiumkunsten (muziek, toneel en dans)

Schouwburg/Concertzaal 3.593.518 Brabant Pop 7.021 St.Actuele
Muziek Brabant 6.807 Popcluster 013 447.108 Paradox 115.870 RAZ
98.090 3 Ons 11.345 TKS/de Vorst 391.147 Kamermuziek
(Smet, LINK, RISK) 28.308 BOT producties 11.345 St. Anna 5.891 Souvenir
des Montagnards 18.636 TRASH 4.538 IKA podiumkunsten 40.840
Totaal 4.780.464

Bibliotheek /Letteren

OBT/bibliotheekwerk 4.873.528 KUB letteren 2500 TKS letteren 540
IKA letteren 19.064
Totaal 4.895.632

Oudheidkunde en Musea

Noordbrabants Natuurmuseum 356.262 Textielmuseum 2.429.231
Scyption 169.524 Monumentenzorg en archeologie 1.980.750
Totaal 4.935.767

Beeldende Kunst

TKS/Beeldende kunst en media 906.187 MBK 6.415 7
Kunstenaarsinitiatieven 94.160
Geldstroom Beeldende Kunst 135.039 Ned.Inst. Animatie Film 35.386
IKA Beeldende Kunst 58.991 Atelierbeleid 90.756
Totaal 1.326.943

Amateurkunst

Stg.Amateurkunst 317.522 Zaal 16 56.595 Tilburgs Begeleidingsorkest
10.759 Stichting Pet 2.872
Totaal 387.778

Kunstzinnige Vorming

Tilburgse Dans en Muziekschool 1.345.152 De Muze 115.204
Totaal 1.460.356

Kunstenplan instellingen (exclusief RAZ en NIAF)

Josquin des Prez, Van Kemenade, Palinkx, Paradox, Nexus
Totaal 40.842

Festiviteiten en Evenementen

Verdeelbudget
Totaal 243.004

Programma's Actieplan Cultuurbereik

Culturele Werkplaatsen 129.327 Cultureel Erfgoed 45.378

Cultuureducatie 182.420 Culturele Diversiteit 45.378

Totaal 402.548

Totaal subsidies cultuur Gemeente Tilburg € 14.067.264

Reservering grootschalige projecten :

Nieuwbouw Tilburgse Dans- en Muziekschool 9.800.000

Museum in bedrijf incidenteel 1.000. 000

Nieuwbouw bibliotheekfilialen 42.202

T.b.v. de exploitatie structureel 244.000

Totaal reserveringen 11.086.202

4. Provincie Noord-Brabant

Noord-Brabant telt ruim 2,3 miljoen inwoners. Hiervan wonen er ruim 780.000 in de gemeenten Breda, Eindhoven, 's-Hertogenbosch, Helmond en Tilburg. Ongeveer 38 % van de inwoners van Noord-Brabant is 45 jaar of ouder; ongeveer 25 % bestaat uit jongeren tussen de 0 en 20 jaar. Bijna 6 % van Brabantse bevolking is van allochtone herkomst. Binnen het cultuurbeleid van de provincie vormen de spreiding van de bevolking en de samenstelling ervan, samen met wat Noord-Brabant en de Brabanders op breed terrein aan verworvenheden en mogelijkheden te bieden heeft, belangrijke gegevenheden.

De provincie Noord-Brabant spant zich, beknopt samengevat, in voor: *“een zo breed en actief mogelijke deelname door alle inwoners van Noord-Brabant aan een divers en kwalitatief goed cultureel leven in hun provincie”*. Het provinciebestuur wil er actief aan werken dat, samen met het Rijk en de Brabantse gemeenten, te realiseren. De ontwikkelingen in het cultuurbeleid verlopen langs drie hoofdlijnen.

Cultuureducatie en -participatie

Het provinciebestuur werkt er aan mee te bereiken dat in Noord-Brabant meer mensen meer ontvankelijk geraken voor waarde van cultuur en culturele verworvenheden voor hun zelf en de wereld waarin ze leven en streeft er naar dat de Brabantse bevolking, in al haar geledingen, zal kunnen beschikken over voldoende mogelijkheden om aan het culturele leven in Noord-Brabant deel te nemen en daaraan mede vorm en inhoud te kunnen geven.

Aanbod en voorzieningen

Het provinciebestuur spant zich er voorts voor in er aan mee te werken het aanbod en het scala van culturele voorzieningen in Noord-Brabant waar nodig te verbreden en te versterken. Het wil daarmee bereiken dat dat aanbod en die voorzieningen ook duidelijk is afgestemd op wat er onder de Brabantse bevolking, in al haar geledingen, leeft aan vitale behoeften daaraan.

Cultuur in relatie tot de leefomgeving

De inspanningen langs deze lijn hebben betrekking op relatie tussen de kwaliteit van Noord-Brabant als provincie waarin het aangenaam is te wonen, te werken, onderwijs te genieten en ontspanning te vinden en de rol die cultuurbeleid in dat verband kan vervullen. In dat kader voert het provinciebestuur een beleid dat er op is gericht de rijkdom aan cultuurhistorische erfgoederen en waarden in het landschap en in de steden te beschermen en te behouden. Het provinciebestuur spant er zich ook voor in de Brabantse bevolking meer bewust te maken van de waarde van het behoud van deze rijkdom en het belang daarvan de kwaliteit van de Brabantse samenleving. Aan subsidies voor cultuur besteedt de provincie Noord-Brabant over 2002 een bedrag van in totaal 35.600.000. Circa 10 % van deze gelden wordt aangewend in de lijn van productie van cultuur (het aanbod) en circa 64% in de lijn van bevordering van distributie (de spreiding). Circa 50 % van deze gelden wordt thans ingezet voor subsidies voor organisaties en instellingen, die het aanbod en de spreiding van cultuur in Noord-Brabant stimuleren en ondersteunen.

4.1. De culturele infrastructuur van Noord-Brabant.

Aanbod en voorzieningen in de sector Podiumkunsten:

De provincie Noord-Brabant heeft beleidskaders waarbinnen de productie en de programmering van de professionele podiumkunsten (incl. film) in Noord-Brabant wordt gestimuleerd.

Productie

De productie van alle sectoren binnen de podiumkunsten en film wordt gestimuleerd door het beschikbaar stellen van projectsubsidies en termijnsubsidies (voor een termijn van vier jaar). Deze instrumenten dragen bij aan de versterking en vernieuwing van het aanbod in Brabant op het terrein van de podiumkunsten en film.

De termijnsubsidies worden eens in de vier jaar in een provinciaal kunstenplan vastgesteld. In het provinciaal kunstenplan 2001-2004 ondersteunt de provincie:

- 11 theater, dans- en muziekgezelschappen,
- 3 festivals,
- een theater- en danswerkplaats (Productiehuis Brabant),
- een muziekwerkplaats (Muzieklab Brabant).

Programmering

De provincie stelt ook middelen beschikbaar om de kleinschalige podiumkunsten en film verspreid over Brabant te programmeren. De subsidieregelingen richten zich daarbij het kwetsbare (jeugd)theater en dans, de artistiek films, de actuele muziek en de popmuziek. Hierbij werkt de provincie aanvullend op gemeentelijk beleid, dat verantwoordelijk is voor de fysieke infrastructuur zoals podia en filmhuizen.

Ondersteuning

In deze sector zijn drie provinciale cultuurfaciliterende instellingen werkzaam, namelijk Brabant Pop, Stichting Actuele Muziek Brabant en de Vereniging van Brabantse Filmtheaters. Deze instellingen versterken en onderhouden de provinciale infrastructuur en stimuleren nieuwe ontwikkelingen binnen hun eigen sector. Het Productiehuis Brabant vervult ook een specifieke ondersteunende taak binnen de Brabantse podiumkunstenklimaat, namelijk het zakelijk steunpunt voor de Brabantse theater- en dansmaker.

Tenslotte ondersteunt de provincie een trainingsfaciliteit voor de afgestudeerde Brabantse dansers in Tilburg. Deze ondersteuning vindt voornamelijk op projectbasis plaats. De openbare danstraining draagt bij aan een vruchtbaar dansklimaat in Noord-Brabant en vervult de rol van ontmoetingsplek, waar initiatieven kunnen ontstaan en waar talent zich verder kan ontwikkelen.

Aanbod en voorzieningen in de sector Beeldende Kunst en Vormgeving

In deze sector opereert de Nieuwe Brabantse Kunst Stichting (Breda), een instelling die binnen het provinciale beleid met betrekking tot BK&V een essentiële rol vervult. Dit waar het gaat om het mede creëren van een klimaat, waarin beeldende kunstenaars en vormgevers zich aan Noord-Brabant kunnen binden en daar professioneel werkzaam kunnen zijn. Ook bij het zoeken naar wegen om beeldende kunst en vormgeving dichterbij het publiek te brengen, met name op die plekken en in die situaties in Noord-Brabant waar dat moeilijker lukt.

Dit beleid wordt geflankeerd door een reeks van instrumenten, die er op zijn gericht er aan mee te werken ook het aanbod en de spreiding van beeldende kunst en vormgeving extra kracht bij te zetten. Dit in de vorm van subsidies voor de kunstuitlenen en musea voor de vorming van collecties, het vergroten van het bereik van de beeldende kunst en het stimuleren van ondernemerschap. Daarnaast zijn er mogelijkheden voor de toepassing van beeldende kunst en vormgeving in de openbare ruimte en zijn er projectsubsidies beschikbaar voor beeldende kunstenaars en vormgevers individueel én kunstenaarsinitiatieven. Deze subsidies worden vrijwel geheel bekostigd uit de rijksmiddelen voor beeldende kunst en vormgeving in het kader van het Actieplan Cultuurbereik.

Aanbod en voorzieningen in de sector Letteren

De sector letteren kan bogen op het bestaan van het “Literair Steunpunt Brabant” (LiBra), organisatorisch ondergebracht bij de Provinciale Bibliotheek Centrale (Tilburg). Deze unieke en nog vrij jonge voorziening vervult een stimulerende rol waar het gaat om het geven van meer bekendheid aan het werk van in Noord-Brabant werkzame literaire auteurs. Ook fungeert LiBra als steunpunt voor bibliotheken, literaire uitgeverij en overige instellingen en organisaties, die er zich voor inspannen de publieke belangstelling voor letteren in Noord-Brabant en voor lezen extra te bevorderen. Dit beleid wordt kracht bijgezet met subsidies voor nieuwe initiatieven op dat terrein en voor literaire publicaties en producties.

Aanbod en voorzieningen in de sector Media en Bibliotheken

De sector media en bibliotheken wordt vertegenwoordigd door enerzijds Omroep Brabant en anderzijds de Provinciale Bibliotheekcentrale voor Noord-Brabant (PBC) en de Openbare bibliotheken van Tilburg en Eindhoven, voor wat betreft de zgn. wetenschappelijke steunfunctie.

Omroep Brabant wil met radio, televisie, internet en teletekst een publieke, betrouwbare nieuws- en informatievoorziening bieden over Brabant en voor Brabanders. Zij belicht de Brabantse samenleving in haar pluriformiteit en draagt ook bij aan het verhogen van de mediacompetentie van de Brabanders, die zo hun weg kunnen vinden naar die informatie, die voor hen nodig is om volwaardig te kunnen participeren in de samenleving.

De provinciale steunfunctieorganisatie PBC ondersteunt in brede zin het bibliotheekwerk in Noord-Brabant en is met name gericht op de bibliotheken in gemeenten met minder dan 30.000 inwoners. Op dit moment treft zij voorbereidingen voor de transformatie naar een facilitair bedrijf, dat – als gevolg van de grootschalige herstructurering in het Brabantse openbare bibliotheekwerk, welke voorzien is voor de periode tot en met 2003 – op vraaggerichte wijze producten en diensten zal gaan leveren aan de deelnemers (ca. 18 basisbibliotheken) van het te vormen Brabantse bibliotheeknetwerk. Hierbij zal hoogwaardige informatiedienstverlening steeds belangrijker worden.

De beide wetenschappelijke steunfuncties van de openbare bibliotheken in Tilburg en Eindhoven zetten zich in voor de informatievoorziening voor klanten in Brabant, die behoefte hebben aan informatie op HBO+ niveau. Daarnaast vervullen de WSF-bibliotheken een rol als innovator van diensten voor de bibliotheekbranche.

Aanbod en voorzieningen in de sector Cultureel Erfgoed

De zorg voor het behoud van cultuurhistorische waarden en cultureel erfgoed neemt binnen het cultuurbeleid, zoals zich dat de afgelopen jaren heeft ontwikkelt, een belangrijke plaats in. Dat komt onder meer tot uitdrukking in de rol die cultuurhistorische waarden, vastgelegd in een cultuurhistorische waardenkaart, in het kader van de ruimtelijke planning en vormgeving van Noord-Brabant thans vervullen.

Het aantal instellingen en organisaties, dat zich inspant voor verbreding en spreiding van kennis van de historie van Noord-Brabant en het voor het behoud van cultureel erfgoed, brengt de breed gedragen publieke belangstelling in Noord-Brabant treffend in beeld. Ondersteund door de provincie werken een aantal van deze instellingen en organisaties (de stichtingen Brabantse Regionale Geschiedbeoefening en Brabants Heem, het Noordbrabants Museum, de Federatie van Monumentenorganisaties in Noord-Brabant en de stichtingen Monumentenhuis en Monumentenwacht Noord-Brabant) aan nauwer onderlinge afstemming van activiteiten en aan bundeling van krachten in een nieuw samenwerkingsverband ("Erfgoedhuis Brabant").

Op het terrein van de musea is de zorg van de provincie enerzijds gericht op de instandhouding van het Noordbrabants Museum; anderzijds op het bevorderen van kwaliteit en meer samenhang binnen museumbestel van Noord-Brabant als geheel. Bij dat laatste speelt de Brabantse Museumstichting (Tilburg) een belangrijke rol. Het provinciebestuur werkt aan planvorming voor uitbreiding van de behuizing van het Noordbrabants Museum, met de bedoeling dit museum in staat te stellen zijn taken ook op langer termijn goed te kunnen blijven vervullen. Dit museum trekt jaarlijks om en nabij 100.000 bezoekers.

De zorg voor behoud van cultureel erfgoed en kwaliteitsvolle publieke voorzieningen op dat terrein gaat in Noord-Brabant gepaard met een breed scala van subsidiemogelijkheden, variërend van subsidies voor de instandhouding van monumenten tot subsidies ter bevordering van de publieke belangstelling voor historie en cultureel erfgoed. Ook subsidies waarmee de provincie specifiek musea ondersteunt in hun streven naar innovatie en kwaliteitsverbetering, om musea daarbij te helpen hun taken beter te vervullen.

Aanbod en voorzieningen in de sector Cultuurspreiding en Educatie

BISK en CVA. Bij het realiseren van doelstellingen op het gebied van cultuureducatie en participatie spelen het Brabants Instituut voor School en Kunst (BISK) en het Centrum voor Amateurkunst (CVA) een belangrijke rol.

Het BISK heeft een groot bereik met producten voor cultuureducatie in het basisonderwijs. Het Kunstmenu is de kern van een breed aanbod. Door de groeiende samenwerking met lokale culturele instellingen (vooral Centra voor de Kunsten) kan dit aanbod steeds beter afgestemd worden op de vraag van het onderwijs. Het Centrum voor Amateurkunst levert een belangrijke bijdrage aan de kwaliteit van de amateurkunst in Noord-Brabant. Het CVA levert daarvoor advies en ondersteuning maar draagt ook concreet bij aan het tot stand komen van bijvoorbeeld Danswerkplaatsen en dramaopleidingen voor amateurs op lokaal niveau.

Actieplan Cultuurbereik

Het Actieplan strekt zich uit over alle discipline's, cultureel erfgoed, bibliotheken en media. Noord Brabant heeft gekozen voor zogenaamde Partnerprojecten naast een omvangrijke projectsubsidiereregeling. In het kader van de partnerprojecten speelt de provincie de rol van projectpartner samen met partijen uit het culturele veld. Zo wordt een krachtige cultuurinformatie organisatie opgezet in de vorm van de website www.UitInBrabant.nl gecombineerd met UIT balie's in de bibliotheken van alle grote en middelgrote steden in Brabant en een projectbureau dat culturele organisaties ondersteunt op het vlak van promotie en marketing van hun culturele producten. In het kader van de projectsubsidiereregeling worden tal van projecten ondersteunt die in een samenwerking tussen culturele instellingen en gemeenten tot stand komen en een bijdrage leveren aan de versterking van de culturele infrastructuur zodanig dat ook op de lange duur meer mensen betrokken zijn bij kunst & cultuur. Projecten die gericht zijn op jongeren (in samenwerking met primair en voortgezet onderwijs) en op de realisatie van projecten die nieuwe samenwerkingsverbanden tot stand brengen worden bij voorkeur ondersteund.

4.2. Uitgaven Kunst en Cultuur provincie Noord Brabant 2002

Advies en communicatie

Adviescommissies 27.887
Onderzoekskosten 14.393
Bijdrage in kosten regio-coördinator cultuur 27.227
Promotie en communicatie 12.002
Brabant Cultureel (tijdschrift) 48.515

Facetbeleid Cultuur

Brabants Instituut School en Kunst (BISK) 1.168.803
Centrum voor Amateurkunst (CVA) 719.689
Stichting Brabantse Regionale Geschiedbeoefening (BRG) 325.793
Stichting Brabants Heem 38.830
Subsidiebudget versterking culturele infrastructuur 468.683
Subsidiebudget amateurkunst 122.763
Subsidiebudget cultuureducatie 13.816
Subsidiebudget geschiedbeoefening 49.105
Subsidiebudget internationalisering 121.788

Actieplan Cultuurbereik

Subsidiebudget beeldende kunst en vormgeving 1.292.969
Subsidiebudget cultuur en school 457.681
Subsidiebudget cultuurbereik 2.277.402

Podiumkunsten

Subsidiebudget podiumkunsten (termijnsubsidies) 2.066.078
Subsidiebudget podiumkunsten (incidentele subsidies) 337.193

Beeldende Kunst en Vormgeving

Nieuwe Brabantse Kunst Stichting (NBKS) 573.624
Subsidiebudget beeldende kunst en vormgeving 117.853

Omroep en Media

SROB Radio 6.506.864
Bijdrage verdeeldienst vergoeding 15.384
SROB Brabant TV 6.253.953

Openbare Bibliotheek en Letteren

Herstructurering Bibliotheken 2.339.505
Provinciale Bibliotheek Centrale Noord-Brabant 4.432.608
Wetenschappelijke steunfunctiebibliotheken 412.703
Woordenboek Brabantse Dialecten 70.663
Literair Steunpunt Brabant (LiBra) 82.588
Subsidiebudget letteren 29.463

Onroerend Goed

Stichting Monumentenwacht Noord-Brabant 719.451
Stichting Brabants Monumentenfonds 104.369
Stichting Monumentenhuis Noord-Brabant 68.067
Fonds Brabantse bedrijven voor monumenten (i.o) 96.040
Erfgoedhuis (i.o) 203.294
Provinciaal depot voor bodemvondsten 15.000
Huurkosten externe depotruimte bodemvondsten 41.372
Subsidiebudget onderhoud monumenten 514.697
Subsidiebudget instandhouding top-monumenten 226.890
Subsidiebudget kennis en beleving cultuurhistorische waar 273.652
Subsidies archeologisch bodemonderzoek 69.839
Kosten cultuurhistorische waardenkaart 254.089

Roerend Erfgoed

Noordbrabants Museum 1.698.157
Toevoeging onderhoudsvoorziening provinciale gebouwen 173.429
Kosten planvorming en inrichting Waterstraatcomplex 45.378
Kosten beheer en onderhoud Waterstraatcomplex 65.344
Noordbrabants Natuurmuseum 11.725
Brabantse Museum Stichting 329.051
Subsidiebudget versterking museale infrastructuur 457.384
Subsidiebudget versterking museale infrastructuur (extra) 453.780
Subsidiebudget vorming en instandhouding museumcollecties 189.857
Subsidiebudget Brabantse Museum Stichting 106.610
Brabant Collectie (Universiteit Tilburg) 451.998
Subsidiebudget behoud informatief erfgoed 86.218

Totaal provincie Noord Brabant € 37.081.516

5. Functie-overzicht culturele infrastructuur

NOORD-BRABANT

Functies/Sectoren	Podiumkunsten	Beeldende kunst en Vormgeving	Letteren, Literatuur en Dialecten	Media en Bibliotheken	Cultureel erfgoed	Cultuurspreiding en -educatie
Productie	Gezelschappen		Tijdschrift			Aktieplan Cultuurbereik
	RAZ De Stilte De Wetten van Kepler Drie Ons De Kwekerij United C Artemis Moving Mime Brabant Koor Capella Pratensis Paul van Kemenade Quintet Palinkx Opera Zuid		Brabant Cultureel (incl Literair katern)			
	Productiehuizen en werkplaatsen		Dialecten			
	Productiehuis Brabant Muzieklab Brabant St.Bevord.Muziekimpr		Woordenboek van de Brabantse Dialecten			
Distributie	Podia			Media	Musea	
	Openluchttheaters			SROB radio	Noordbrabants Museum Noord Brabants Natuurmuseum	
	Filmtheaters			SROB Brabant TV		
	Festivals			Bibliotheken		
Boulevard; Internat.Vocalisten Concours; November Music; Twee takt festival	PBC Noord-Brabant; Wetensch. Steunfunctie					

Ondersteuning	<i>Instituten en Koepelorganisaties</i>	<i>Instituten en Koepelorganisaties</i>	<i>Instituten en Koepelorganisaties</i>		<i>Instituten en Koepelorganisaties</i>	<i>Instituten en Koepelorganisaties</i>
	Vereniging van Brabantse Filmtheaters; Stg Actuele Muziek Brabant (STAMP); Brabant POP.	Nieuwe Brabantse Kunst Stichting (NBKS)	Literair Steunpunt Noord-Brabant (LiBra)		Stg Brabantse Reg. Geschiedbeoefening; Stg Brabants Heem; Stg Monumentenhuis Brabant; Stg Monumentenwacht Noord-Brabant Noord-Brabant; Brabantse Museumstichting (BMS)	Brabants Instituut School en Kunst(BISK); Centrum voor Amateurkunst (CVA)

BREDA

Sectoren Functies	Podiumkunsten	Media en bibliotheken	Letteren literatuur en dialect	Cultureel erfgoed en cultuurlandschap	Beeldende kunst en vormgeving	Bouw- kunst	Overig
Productie	Dansgroep De Stilte; Los de Malaga; De Zuil van Volta; Stichting Performing Unit	Bredase Radio en Televisiestichting; Verschillende filmproducenten	Literaire Uitgeverij De Geus	heemkundekringen, het gilde De Baronie; afdeling archeologie	individuele kunstenaars; individuele vormgevers	Gebouw F	
	diverse amateurverenigingen; poppentheater Muzipo	Idee Fixe			Stichting Raaf; Idée Fixe; NBKS; BOA		
Distributie	Mezz Concerts & Dance; Chassé Theater ; Sacramentskerk; Kunstsalon Copacabana; De Nieuwe Veste	Chassé Cinema; Cult Videotheek; Salon voor de Kunsten Copacabana	Salon voor de Kunsten Copacabana	Stadsarchief	De Beyerd; Breda's Museum; Lokaal 01; kunstsalon copacabana		Cultuurpunt Breda

	Festivals: Breda Barst; Jazz Festival; Taptoe; En Plein Public; Valkenbergconcerten; Verse Waar; Opmaat; Cultuur tijdens het middaguur; Night of the Blues	Idee Fixe; de verhalenboerderij	Stichting Literaire Activiteiten Breda	Breda's Museum; Begijnenmuseum			
--	--	---------------------------------	--	--------------------------------	--	--	--

	Waalse Kerk; Grote Kerk; De Nieuwe Veste; Salon voor de Kunsten Copacabana (beperkte capaciteit)	Bredase Radio en Televisie Stichting		Heemkundig museum Paulus van Daesdonck; Nederlands Handwerkmuseum	Copacabana; de Nieuwe Brabantse Kunststichting; Paviljoen Wolfslaar		
		Joodse Bibliotheek; Openbare Bibliotheek					
Ondersteuning	Stichting Beaux Jazz; Stichting Augurk; Stichting Rythm en Blues; Amateur Theater Overleg Breda, Popoverleg Breda, Stichting muziekinstituut	Stichting Idée Fixe (films en beeldende kunst); Contactdagen Bredase filmers			Vereniging Ateliers Kunstenaars; BOA; de Nieuwe Brabantse Kunststichting; Breda Photo	Gebouw F	Cultuur-punt Breda
Opleiding	diverse particuliere muziek en dansscholen; De Nieuwe veste				Academie St. Joost; De nieuwe Veste (AK)		

EINDHOVEN

Sectoren/ disciplines: →		Podium kunsten	Media en biblio- theken	Letteren, literatuur en dialect	Cultureel erfgoed en cultuurland schap	Beeldende kunst en vormgeving	Bouw kunst	overig
Functies: ↓								
Productie	Gezelschappen, Organisaties	Zuidelijk Toneel Hollandia Jong Hollandia Het Brabants Orkest Stichting Theaterplan Div. Amateurverenigingen Stichting Kleinkunst Paraplu Stichting Axes/ Jazzpower	Mad	Kraaij en Balder Opwenteling Plankenkoorts	Heemkundeverenig- ingen, Gilden Afdeling archeologie	Individuele kunstenaars Individuele vormgevers		
	Productiehuizen/ werkplaatsen	Bergruimte Popei				De Fabriek Grafisch Atelier Daglicht Beeldenstorm		
Distributie	Schouwburgen Concertzalen en Poppodia	Schouwburg Muziekcentrum Plaza Futura Effenaar Wim van Doorne Muziekkiosk						
	Musea				Museum Kempenland HOME Milieu Educatie Centrum Daf Museum	Van Abbemuseum Kunstlicht in de Kunst Philips museum		
	Festivals	Kamermuziek in het Groen Tromp biënnale Shine				Week van het Ontwerp (met onder meer: Designers present, Graduation Show, presentaties: Loods 12, Lift Off, De Mantel der Liefde, Staal/ Van Seeveren)		

	Kleinere podia Kleinere instellingen en overig	Het Klein Carte Blanche Bergruimte		Vrouw en Kultuur	Stichting de Eindhovense molens Catharina kerk	Krabbedans Het Design Platform Eindhoven Arctic Mobiël Culinaire Offensief Ton Smitshuis	ACE	Academisch genoot- schap Studium Generale Stichting Element Terre
	Bioscopen/ filmhuizen		Plaza Futura Bioscopen					
	Expositieruimten					MU Art Foundation De Fabriek Galerie Yksi De Overslag Peninsula Galleries		
	Omroepen		Omroep Eindhoven Omroep Brabant					
	Bibliotheken/ archieven		Openbare Bibliotheek met 11 filialen Streekarchief		Streekarchief			
	Monumenten				Industriële monumenten herbestemmen (De Witte Dame en Strijp S)			
Onder- steuning	Instituten/ koepel- organisaties	diverse koepels van amateur verenigingen						

	Fondsen	Cultuurfonds Fonds voor kunstenaars Actieplan Cultuurbereik Fonds amateurkunst Geldstroom Beeldende kunst en vormgeving Fonds cultuurspreiding Frans Van Walsem fonds (VSBfonds)						
	Cultuurprijzen	Tromp award		Pieter Beets prijs		Everestprijs Renee Smeetsprijs	Dirk Rosenburg architectu urprijs Eindhoven	Kunstprijs Academisc h genoot- schap Eindhoven
Educatie	Vakopleidingen	Academie voor drama Fontys,				Design Academy TU/e Industrial Design	TU/e bouw- kunde	
	Centra voor kunstzinnige vorming/ cultuureducatie	Muziekschool CKE CKE balletschool Open universiteit		Centrum voor de Kunsten (CKE)		CKE Stichting Perk		

's HERTOGENBOSCH

Sectoren: → Functies: ↓		Podium Kunsten	Media en bibliotheken	Letteren, literatuur en dialect	Cultureel erfgoed en cultuurlandschap	Beeldende kunst en vormgeving	Bouw kunst	Overig
Productie	Gezelschappen, Organisaties	Diverse Amateurkunst- verenigingen De Wetten van Kepler Musica Ducis		Literair Café	Cultuurhistorische verenigingen en Gilden	Individuele kunstenaars Kunstenaarsinitiatieven	Bosch Architectuur Initiatief	
	Productiehuizen/ werkplaatsen	Productiehuis Brabant Theater Artemis Theater Vanden Bulck				Nova Zembla EKWC Cor Unum Grafisch Atelier Diverse atelier- collectieven		
Distributie	Schouwburgen Concertzaal, Poppodia	Theater aan de Parade Poppodium W2 Muziekcentrum						
	Musea				Noordbrabants Museum Museum Slager	Museum Het Kruithuis		
	Festivals	Theaterfestival Boulevard Oorproeven Jazz in Duketown Internationaal Vocalisten Concours November Music Noord Zuid Bevrijdingsfestival				Atelierroute		
	Kleine podia	Theater Bis Koningstheater						
	Bioscopen/filmhu izen		Theater aan de Parade Filmhuis Jeroen					

	Expositieruimten					Artis De Melkfabriek Werkplaats Alem Diverse galerieën Museum Het Kruithuis		
	Omroepen		Lokale omroep					
	Bibliotheken/archieven		Stadsbibliotheek met 5 neven-vestigingen		Archeologie en Bouwhistorie Stadsarchief Rijksarchief Noord-Brabant			
	Monumenten	Open Monumentendag			Ca. 500 monumenten			
Ondersteuning	Instituten/koepel-organisaties				Kring Vrienden van 's-Hertogenbosch	STOK		Stichting De Uitlok Bureau Kunst-educatie
	Fondsen							
	Cultuurprijzen							Heineken Brouwerij Cultuurprijs Albert Swaeneprijs
Opleiding	Vakopleidingen					Academie voor Beeldende Kunst EKWC		
	Centra voor kunstzinnige vorming/cultuureducatie					De Muzerije Diverse particuliere dansinstellingen		

HELMOND

Sectoren: Functies: 		Podium kunsten	Media en bibliotheken	Letteren, literatuur en dialect	Cultureel erfgoed en cultuurlandschap	Beeldende kunst en vormgeving	Bouwkunst	Overig
Productie	Gezelschappen, Organisaties	Diverse AK verenigingen		Literair Café	Cultuurhistorische verenigingen en Gilden	Individuele kunstenaars	Architectuur café	
	Productiehuizen/werkplaatsen							
Distributie	Schouwburgen Concerzaal, Poppodia	Schouwburg Poppodium Plato						
	Musea				Gemeentemuseum Gaviolizaal Jan Vissermuseum Stg. Industrieel Erfgoed Vlisco museum	Gemeentemuseum		
	Festivals	Jazz festival Artimond Straattheaterfestival						
	Kleine podia	Anna Theater						
	Bioscopen/filmhuizen		Bioscoop Filmhuis					
	Expositieruimten					Nederlandsche Cacaofabriek Diverse galeries		
	Omroepen		Lokale omroep					
	Bibliotheken/archieven		Openbare bibliotheek met 3 filialen			Regionaal Historisch Centrum (dependance)		
	Monumenten					Monumentenwerkgroep		

Ondersteuning	Instituten/koepelorganisaties						Bisk (kunsteducatie)	
	Fondsen							
	Cultuurprijzen						Carat Cultuurprijs	
Opleiding	Vakopleidingen							
	Centra voor kunstzinnige vorming/cultuureducatie	Kunstencentrum Helmond						

TILBURG

Sectoren: 		Podium kunsten	Media en bibliotheken	Letteren, literatuur en dialect	Cultureel erfgoed en cultuurlandschap	Beeldende kunst en vormgeving	Bouw kunst	Overig
Functies: 								
Productie	Gezelschappen, Organisaties	Theatergezelschap 3 Ons Div. Amateurverenigingen		Div.literaire organisaties	Heemkundevereniging en, Gilden	Individuele kunstenaars		
	Productiehuizen/werkplaatsen	Werkplaats L'Avventura, muziekwerkplaats Muzieklab,	Ned.Instituut voor Animatiefilm					
Distributie	Schouwburgen Concerzaal, Poppodia	Schouwburg en Concertzaal Popcentrum 013						
	Musea				Textielmuseum Scription, Natuurmuseum Brabant, Muziekinstrument makers museum, Poppenmuseum	De Pont Museum voor hedendaagse beeldende kunst, Textielmuseum		
	Festivals	Diverse muziekfestivals , theaterfestivals, moving mime festival	Boekenmarkt	Thatertekstenfestival, diverse literaire activiteiten, Tilburgse Toal				
	Kleine podia	Vlakkevloertheater de Vorst Zaal 16		De Vorst				
	Bioscopen/filmhuizen		bioscopen Filmhuis Ci necitta Filmfoyer					
	Expositieruimten				RHCT, OBT	Tentoonstellingsruimte FAXX, de Verschijning, Argument, div. galeries	CAST	

	Omroepen		Lokale omroep	Website CUBRA				
	Bibliotheken/ archieven		Centrum bibliotheek met 6 filialen	Diverse literaire activiteiten	Regionaal Historisch Centrum Tilburg Openbare Bibliotheek			
	Monumenten							
Onder- steuning	Instituten/koepel- organisaties	Brabant Pop,STAMB	Nederlands Instituut voor Animatiefilm				CAST	
	Fondsen							
	Cultuurprijzen	Ad Vinkenprijs		E. du Perron prijs		Stimuleringsprijs Beeldende kunst		
Opleiding	Vakopleidingen	Conservatorium, Rock Academie,Dansopleiding Fontys,	Academie voor Beeldende Vorming	Letterenfaculteit Universiteit		Academie voor Beeldende Vorming	Academie voor Bouwkun st	
	Centra voor kunstzinnige vorming/ cultuureducatie	Tilburgse Dans - en Muziekschool De Vorst, de Muze		Cursussen Tera Nova		Duvelhok Terra Nova		

ALLIANTIE ZUID-NEDERLAND CULTUUR

Samenwerkende provincies en gemeenten

Limburg . Noord-Brabant . Zeeland .
Breda . Eindhoven . Heerlen . Helmond . 's-Hertogenbosch . Maastricht . Sittard-Geleen . Tilburg .

Contactpersoon Alliantie Zuid-Nederland Cultuur:

drs. M.-A.D. van Nieuwpoort, tel. 043 3899951
e-mail mad.van.nieuwpoort@prvlimburg.nl
Postbus 5700, 6202 MA Maastricht